

Vergaderjaar 2022–2023

22 718

OVSE-Assemblee

AJ/ Nr. 50

VERSLAG VAN DE WINTERVERGADERING

Vastgesteld 30 maart 2023

Inleiding

Op 23 en 24 februari 2023 heeft de Parlementaire Assemblee van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE PA) voor de tweeëntwintigste keer haar jaarlijkse Wintermeeting in Wenen gehouden. Voorafgaand en tijdens deze vergadering was er veel onrust over de aanwezigheid van een delegatie uit Rusland en Belarus vanwege de Russische inval in Oekraïne exact één jaar geleden. De invasie van de Russische Federatie in Oekraïne was het belangrijkste thema tijdens deze Wintermeeting en kreeg blijvende aandacht in alle vergaderingen. Met overgrote meerderheid nam de assemblee de verklaring «Action on the One-Year Anniversary of Russia's War Against Ukraine and the International Legal Order» aan. Ook de vergaderingen van het Bureau en de Standing Committee van de OVSE PA stonden in het teken van de oorlog in Oekraïne. Het Nederlandse parlement werd vertegenwoordigd door de Eerste Kamerleden **Karimi** (GroenLinks, delegatieleider), **Gerkens** (SP), **Dittrich**(D66) en **Beukering** (Fractie-Nanninga).

Behalve de vergadering van de Standing Committee waarin alleen de voorzitters van de delegaties zitting hebben, vergaderden de drie vaste commissies van de Parlementaire Assemblee, zowel gezamenlijk als afzonderlijk. Ter voorbereiding op de jaarlijkse zitting van de OVSE PA in juli 2023 te Vancouver zijn de concept rapporten en resoluties besproken en zijn de rapporten van de Speciale Vertegenwoordigers gepresenteerd. En marge is er een ontmoeting geweest met de Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger bij de OVSE, de heer Christophe Kamp, met zijn plaatsvervanger, mevrouw Suzanne de Groot en met de heer Bob Segaar, Senior Militair.

Vergaderingen van de drie commissies (deels gezamenlijk)

Bij de opening van de gezamenlijke vergadering op 23 februari merkte de President van de OVSE PA mevrouw Margareta Cederfelt op dat het afgelopen jaar elk beginsel van het oprichtingsdocument van de OVSE, de Slotakte van Helsinki uit 1975, door de Russische Federatie is geschonden. De voorzitter van het Oostenrijkse parlement, de heer Wolfgang Sobotka, sprak over de noodzaak van een gemeenschappelijke aanpak ter bevor-

dering van de veiligheid, waaronder de oorlog in Oekraïne. De voorzitter van de OVSE en Minister van Buitenlandse Zaken van Noord-Macedonië, Bujar Osmani, merkte op dat de winterbijeenkomst plaatsvindt in zeer moeilijke tijden voor de hele Europese veiligheidsstructuur en ook voor de OVSE.

Een topprioriteit moet zijn het garanderen van gerechtigheid en aansprakelijkheid voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en het misdrijf agressie.

De Commissie Politieke Zaken en Veiligheid opende met een panel bestaande uit vertegenwoordigers van de OVSE die de rol, de werking en de bijdragen van de OVSE een jaar na de oorlog van Rusland tegen Oekraïne toelichtte en de wijze waarop de OVSE op de oorlog reageert, met name over de «no business as usual»-aanpak van haar werkzaamheden. Benadrukt werd dat over de Slotakte van Helsinki niet onderhandeld of geïnterpreteerd kan worden, en dat de oorlog een ongekeerde aanval is op de waarden en beginselen van de OVSE. Het versterken van het vermogen van de organisatie om deze uitdaging aan te gaan is belangrijker dan ooit, zo werd benadrukt. In haar bijdrage noemde mevrouw Karimi de oorlog een weerzinwekkende schending van het internationale recht en het elementaire menselijke fatsoen met doelbewuste aanvallen op burgers, de civiele infrastructuur en het martelen, verkrachten en vermoorden van onschuldige mensen. «We moeten er voor zorgen dat recht geschiedt en dat degenen die verantwoordelijk zijn voor de oorlogsmisdaden voor hun daden ter verantwoording worden geroepen,» aldus Karimi.

Tijdens de vergadering van de Commissie voor Democratie, Mensenrechten en Humanitaire zaken werd gesproken over de juridische uitdagingen om ervoor te zorgen dat de verantwoordelijken voor de oorlogsmisdaden en wreedheden in Oekraïne ter verantwoording worden geroepen. De heer Dittrich uitte zijn zorgen over het schenden van het internationaal recht en de mensenrechten door de Russische overheid. Daarbij vroeg hij aandacht voor de moeilijke situatie van de kritische Russische burgers. «We kunnen de Russische propaganda en leugens niet accepteren evenals de beknotting van de vrijheid van meningsuiting en de andere mensenrechten-schendingrechten tegen Russische burgers die zich kritisch opstellen tegen Poetin,» zei Dittrich.

Op vrijdagochtend 24 februari, exact een jaar na de Russische inval, vond het *General Debate* plaats met als thema «One Year In: Russia's Continued Full-Scale War on Ukraine». Namens Nederland sprak Karimi de aanwezige Russische delegatieleden aan op hun uitspraken dat zij waren gekomen om de dialoog aan te gaan en naar vrede streven. «Als dat inderdaad hun doel is, dan moeten zij onmiddellijk actie ondernemen om aan de eisen van de resolutie van de AVVN te voldoen en een einde te maken aan deze zinloze oorlog,» sprak Karimi. Ze verwees hierbij naar de resolutie die de dag ervoor was aangenomen tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Ook riep zij de aanwezige Russische leden op de moed en het fatsoen te hebben om de waarheid te spreken en geen valse informatie te verspreiden.

Vergadering Standing Committee

Op vrijdagmiddag 24 februari sprak als speciale gast van de President Cederfelt de verbannen Wit-Russische oppositieleider Svetlana Tichanovskaja. Dit stuitte op bezwaar van de Wit-Russen die haar een misdadigster noemden en uit protest de zaal verlieten. Tichanovskaja vestigde de aandacht op de beweging voor democratie in Belarus en verzocht de Parlementaire Assemblee om blijvende steun, om Belarus hoog op de agenda te houden, zich uit te spreken over de mensenrechten en aan te dringen op de vrijlating van politieke gevangenen.

De Standing Committee, bestaande uit delegatieleiders en de leden van het Bureau, bespraken de verschillende verslagen zoals over de verkiezingswaarnemingsmissie naar de Verenigde Staten, de verslagen van de speciale vertegenwoordigers waaronder het verslag van Farah Karimi als speciaal vertegenwoordiger van jongeren en van de voorzitters van de ad hoc comités voor migratie en terrorismebestrijding.

Deelname Russische parlementsleden

Ondanks een internationale boycot konden de leden van de delegaties uit Rusland en Belarus de Winter Meeting in Wenen bijwonen. Vanwege de zetelovereenkomst tussen Oostenrijk en de OVSE is de afgifte van visa voor deelname aan de vergadering van de OVSE PA een wettelijke verplichting. Uit protest tegen de deelname van de Russische leden woonden de leden uit Oekraïne, die wel aanwezig waren in Wenen, de vergadering niet fysiek bij. De verklaring die werd afgelegd namens de Oekraïners kreeg een staande ovatie van alle leden met uitzondering van de delegaties uit Rusland en Belarus. Tijdens de inbreng van de Russen in het plenaire debat verliet een groot deel van de parlementsleden de zaal, andere delegatieleden toonden de Oekraïense vlag om hun steun aan Oekraïne uit te spreken, waaronder de Nederlandse leden Farah Karimi en Boris Dittrich.

De voorzitter van de delegatie,
Karimi

De griffier van de delegatie,
Christiaanse